

På den andre siden av

LESESALSMUREN

AV LINA KLARA HOEL FELDE

Lina Klara Hoel Felde

Medisinstudent Syddansk Universitet
Odense og redaktør i helsestudentenes
tidsskrift, Sund og Hed på Fyn.

Er *legekunst* kun en floskel å slå om seg med ved store anledninger på de bonede gulver? Noe svulstig som trekkes opp av hatten for å krydre talen på de store dagene? Jeg hørte det sist brukt i talen til de nyutklekkede kandidatene fra Syddansk Universitet i Odense i januar – når taleren allikevel var i sving med Hippokrates og de store greske guttene, så kunne de nye kandidatene i samme utpust få to ord om *legekunst* med på turnusveien. Begrepet *legekunst* pumpes opp til en lettere oppblåst affære ved store begivenheter i de store saler. Men når den oppblåste ballongen punkteres, så blir essensen tilbake – og den burde være brukelig: I de gamle greske og latinske kulturer var begrepet kunst et uttrykk brukt om enhver form for menneskelig kunnskap og ferdighet som lå til grunn for et skapt produkt, og ethvert skapende arbeid var således et uttrykk for kunst. De latinske betegnelser *ars* og *ingenium* kan brukes for å karakterisere *legekunst* – *ars* om den tillærte kunnskap og *ingenium* om det medfødte talent som ikke kan læres (men som kan stimuleres, vel?). Vettuge ord. Umulig å måle i tall og rubrikker.

Går det an å påvirke stud.med.'s læring, slik at stud.med. utdannes til *legekunstner*? Og slik at stud.med. ved neste leilighet kommer i familieselskapet og forkynner: «Jeg studerer *legekunst*»? Går det an, gjennom studiet, å stimulere til en utvikling av de talenter som former stud.med. til kunstner og ikke robot? Går det an å stimulere de uttalte og ubeskrivelige talenter som er noe annet og mer enn tilegnelse av boklig viten? Er det i det hele tatt utviklingen av slike uttalte og ubeskrivelige talenter som gjør at stud.med. kan utøve *legekunst* den dag stud.med. har eksamensbeviset i lommen? Er *legekunst* i så tilfelle det uttalte og ubeskrivelige?

Nå når vi likevel var i Odense blant studentene... Jeg inviterer med på en reise til Odense for å se på noe, overveie noe og synse om noe som *kanskje* kan være en vei til flere *legekunstnere*.

I denne lille byen på Fyn, som dog er mer enn H.C. Andersen, er det innført en ny form for embedseksamen etter OSCE-modellen. OSCE (Objective Structured Clinical Examination) er en prøveform designet til ferdighetstesting for anvendt viten. Veldokumentert. Et redskap med på forhånd bestemte standarder, pålitelig tester kliniske ferdigheter. Verktøyet OSCE er kanskje en kjeledegge? Nja. Selv om vi er i eventyr-Odense, er det mer enn keiserens nye klær.

Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet ved Syddansk Universitet i Odense har altså hoppet på OSCE-karusellen og utarbeidet en modifisert form for OSCE som prøveform ved embedseksamen. Vekk med måling av hva kandidaten kan reproducere fra side ditt eller datt i den tykke boken i den oppkonstruerte samtalen med overlegen (eksaminator)! Prosenttall og detaljer er nice to know, jo jo, men ikke nok. (Det er kunstneren pasienten trenger?) Nå skal det måles hva kandidaten kan av ferdigheter og anvendt viten. OSCE-eksamen er en intensiv forestilling – de medisinske kandidatene flytter seg fra stand til stand hvor de blir testet i anvendt viten og observert i ferdigheter, inklusiv kommunikative evner, overfor simulerte pasienter (skuespillere). Nivå: Turnuslegenivå. Hvilke ferdigheter skal turnuslegen besitte? På grunnlag av turnuslegens arbeidsoppgaver konstrueres det til eksamenssituasjoner som illustrerer det man er på jakt etter å observere, og disse situasjoner eksamineres kandidaten i.

Den beste forberedelse til OSCE – og det senere legeliv – er å få nesen ut av boken på lesesalen og møte pasienter «på den andre siden av muren», uttrykte studielederen for medisinstudiet i Odense i fakultetsbladet. Gresset pleier ikke å være grønnere på den andre siden av gjerdet, men her er gresset irrgrønt på den andre siden av gjerdet, i hvert fall på den andre siden av lesesalsgjerdet... Stud.med. trenger nemlig øvelse i å anvende sin viten og kommunisere med fru pasient X samtidig, og det skjer ved å stikke nesen inn på pasientstuen, ikke kun på lesesalen. Det er en kunst å få den boklige lesesalsviten til å henge sammen med kontakten med fru pasient X. Stud.med. blir neppe kunstner av alene å sitte bakkdelen flat på lesesalen, men kan muligvis nærme seg kunsten ved å møte mange fru X'er «på den andre siden av lesesalsmuren».

Et oppstilt eksempel: Student Y skal til OSCE-eksamen. Student Y er som studenter flest – fokusert på eksamen. Så student Y tenker at å møte flest mulige pasienter i real life gir uttelling den dagen Y er kandidat til OSCE-eksamen – for til OSCE-eksamen kommer Y til å være en slags marionettefigur som danser «på scenen» hvor autoritetene observerer hvordan Y mestrer kunsten å være lege overfor fru pasient X. Etter eksamen – når student Y er blitt turnuslege Y, ass.lege Y, overlege Y, almennpraktiker Y eller hvilken som helt lege Y – er doktor Y formodentlig happy for de mange pasientmøtene. Med andre ord: Læringen i krysset lesesal-pasientstue gavner trolig doktor Ys legegjerning.

Blir student Y gjennom forberedelsen til *sin* ferdighetso-rienterede eksamen bedre forberedt til et legeliv som lege-kunstner? Tja. Dokumentasjon viser at evalueringspro-sedyrer påvirker studentens læring. Et problembasert curriculum og testing som fokuserer på anvendt viten, oppnåelse av praktiske ferdigheter og kommunikative evner burde kunne stimulere til innlæring av tillært viten (ars) i kombinasjon med utvikling av medfødte talenter (ingenium) for ferdigheter og kontakt til pasienten. Gir det flere kunstnere i hvit legefakk? Kanskje. Kanskje ut-vikler flere sine ubeskrivelige og uuttalte talenter som nettopp gjør dem til legekunstnere? Spørsmål til over-veisele.

OSCE

Objective Structured Clinical Examination

Performancetesting for anvendt viten

Utviklet for 30 år siden primært til å teste ferdigheter på en strukturert måte

FOTO: CHEMIE ANDERSEN

Blir medisinstudentene kunstnere i hvit legefakk av å terpe detaljer og prosenttall på lesesalen? Neppe. Det oppnås neppe kunst av alene å sitte bakkdelen flat på lesesalen. I dette tilfelle er gresset grønt «på den andre siden av gjerdet» – faktisk irr-grønt – for pasientene i real life er «på den andre siden av lesesalsmuren». Spørsmålet er så: Gir et problembasert curriculum og stimulering til ferdighetstrening og bruk av anvendt viten på medisinstudiet flere legekunstnere?

Har du kommentarer, reaksjoner eller spørsmål om artikkelen? Inspirerer den deg til å skrive noe selv? Ansvarlig redaktør for denne artikkelen har vært Gunhild Felde. Kontakt henne på gunhild.felde@senswave.com

